

**30 ilin əzabları xalqımızı sindirmadı,
əksinə daha da bütövləşdirdi, gücləndirdi**

Xocalı qurbanlarının qanı yerde qalmadı, Azərbaycan Ordusu onların qisasını döyük meydanında aldı

"30 ilin əziyyəti, 30 ilin ümidi-sizliyi, 30 ilin əzabları xalqımızı sindirmədi, iradəmizə heç bir mənfi təsir göstərmədi. Əksinə, biz daha da bütövləşdik, daha da mətinləşdik, daha da gücləndik, özümüzü toparladiq, dedik ki, artıq yetər, biz bu işğala dözməyəcəyik... Mən müharibədən əvvəl deyəndə ki, mən bilərim nəyi nə vaxt etmək lazımdır, əminəm ki, xalqımızın mütləq əksəriyyəti başa düşürdü mən nəyi nəzərdə tuturam və səbirə bù günü gözləyirdi, mənə inanırdı, Prezident kimisi, Ali Baş Komandan kimi inanırdı, gözleyirdi və bù gün gəldi" söyleyən dövlətimizin başçısı İlham Əliyev bu fikirlərin davamı olaraq bildirmişdir ki, dedik yetər artıq, bu əsər yetər! Bizim şəhərlərimiz əsərət altında nə qədər qalacaq?! Menfur düşmən bizim təbiətimizi nə qədər murdarlayacaq, bizim torpağımızda gəzəcək, yeyəcək, içəcək, rəqs edəcək, bizi təhqiq edəcək. Dedik ki, düşmənə yerini göstərəcəyik, düşməni torpaqlarımızdan qovacaq və qovduq da!

Azərbaycanın ikinci Qarabağ müharibəsində hərbi-siyasi Qəlebəsi bir daha dünyaya haqqın, ədəletin, beynəlxalq hüququn kimin tərəfində olduğunu nümayiş etdirdi. Azərbaycan yeni reallıqlar yaratmaqla işgalçi Ermenistanı və ona havadarlıq edən dövlətləri bu reallıqlarla barışmağa məcbur etdi. 44 gün davam edən müharibədə 300-ə yaxın kəndin, 5 şəhərin, 4 qəsəbənin işğaldan azad edilməsinə nail olan Azərbaycan 10 noyabr üçterəfli Bəyanatının müd-dealarına uyğun olaraq Ağdamın, Kəlbəcərin və Laçının qaytarılması ilə Qələbe tariximizi daha da zənginləşdirdi. Bu bölgələrdə həyatın bərpası istiqamətində kompleks tədbirlər planı hazırlanır, soydaşlarımızın qəçqinliq həyatına son qoyaraq öz doğma yurdyuvalarına qayıtmaları üçün mühüm addımlar atılır. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, hər kəs gücümüzü, qüdrətimizi, iradəmizi gördü. Bu dəmir yumruq ermənilərin belini qırdı, onların başını ezdı. Bu, birlik, güc yumruğudur. Bundan sonra Azərbaycan yalnız inkişaf, tərəqqi yolu ile gedəcək. Bundan sonra da ordun quruculuğu işində əməli addımlar atacaq, ordumuzu daha da gücləndirəcəyik. İradəmiz, təcrübəmiz də var: "İndi bütün ölkələr bu Vətən müharibəsinin təcrübəsini öyrənirlər. Vəsaitimiz də var. Xalq-iqtidar birliyimiz də var. Biz göstərmişik ki, böyük xalqıq, qurruflu xalqıq. Düşməni yerə vurdub. Düşmənin belini qırdıq, mehv etdik. Bu, tarixi Qəlebedir. Bu Qəlebe Azərbaycan tarixində əbədi qalacaq, canlı Qəlebe kimil!"

laçaq, şanlı Qələbə kimi!"
Bu Qələbə eyni zamanda göstərdi ki, Azərbaycan xalqı bu vəziyyətələr heç vaxt barışmaq fikrinə deyildi və bütün xalqımız, o torpaqları tərk edənlər, qayıtməq arzusunda olanlar, o torpaqlarda heç vaxt olmayan, amma o bölgelərdən olan gənc nəslin nümayəndələri, hər kəs bir arzu ilə yaşayıb ve bu arzu həyata keçirildi. Artıq Dağlıq Qarabağ münaqişəsi arxa-da galbət etdi.

Zəfər tarixini yazan Azərbaycan hərb tarixinə yenilik kimi daxil olan strategiya tətbiq edərək, ən müasir silahlardan istifadə etmək-

lə, habelə az itkiler verərək qısa müddətde düşmənin bütün hərbi texnikasını məhv etdi, canlı qüvvəsinə ciddi zərbə vurdu. 10 dekabr Zəfər paradında düşmənin məhv edilmiş və ya qənimət kimi götürülmüş texnikaları da nümayiş etdirildi. Ermənistan orduyu onilliklər ərzində yaradıldırdı və onlara hərbi texnika pulsuz verilirdi. Amma bu müddət ərzində qurulan istehkamlar, yaradılan "güclü ordu" mifi 44 gündə darmadağın edildi. Dövlətimizin başçısı 44 gündə 30-a yaxın xarici mətbuataya verdiyi müsahibənin hər birində bu suala cavab axtardığını diqqətə çatdırıcı, kasib ölkəyə bele böyük məbləğdə silah verən kimdir? Məhv edilən və qənimət kimi götürülen texnikaların qiyməti ile işgalçı Ermənistanın maliyyə imkanları təzad teşkil edir. Haradandır kasib ölkədə bu qədər pul? Təbii ki, bütün dövrlərdə böyük dövlətlərin maraqlarının icrasında vasitəçi olan Ermənistan onlar tərəfindən silahlandırılıb, maddi və mənəvi dəstəkələ ehatə olunub.

Qeyd etdiyimiz kimi, Azərbaycan Ordusunun yüksək peşəkarlıqla həyata keçirdiyi işğaldan azadetmə əməliyyatı dünya üzrə müharibələrin aparılması doktrinasında ciddi dəyişikliklərə səbəb olacaq. Bu müharibə göstərdi ki, dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin son 17 ildə həyata keçirdiyi güclü dövlət, güclü ordu strategiyası torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasının ən başlıca səbəbidir. Dövlətimizin başçısının müsahibələrində də qeyd etdiyim kimi, ordumuz faktiki olaraq yenidən quruldu. Ordumuzun potensialı bütün dünyانın gözü örndədir. İnkişaf etmiş bəzi ölkələrin hərbi mütəxəssisləri də artıq bizim təcrübəmizi öyrənirlər. Bu təcrübə şübhəsiz kitablarda da, tədqiqatlarda da eksini tapacaq.

Bu gün istər ölkə, istərsə də dünya mətbuatında qalib Prezident İlham Əliyevin müharibədə qalibiyət qazanmaq üçün atdığı addımlar, informasiya müharibəsində Ermənistani diz çökdürməsi geniş şəkildə təhlil edilir. İkinci Qarabağ müharibəsinin 44 günde baş verənlər dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin 30 ilin imtəsiyə naminə danışqlara son qoyub döyüş meydانında ədaləti hərba etməsinin mahiyyətini dəha-

dərindən dərk etməyə geniş imkan yaradır. Ermənistanın baş nazirinin sərsəm bəyanatları, münaqişənin diplomatik yolla, havadarlarının isə hərb yolu ilə həllinin mümkünəslılıyünü bildirmələri Azərbaycan dövlətinin, xalqının səbir kasasını doldurdu. Azərbaycana müxtəlif güc mərkəzlərindən göstərilən təzxiylərə baxmayaraq, ölkə rehbərliyi böyük qətiyyət, cəsaret ve siyasi iradə nümayiş etdirdi və ərazi bütövülüyümüzüñ bərpası kimi əsas vəzifənin öhdəsinindən layiqince geldi: "Danışqlarıñ heç bir nəticə vermediy. Biz bu Qələbəni döyüş meydanında qazanıq, şəhidlər verərək bu Qələbəni qazandıq."

Təbii ki, böyük Qələbəyə aparan yolda beynəlxalq səviyyədə həyata keçirilən siyasetin, diplomatik fəaliyyətin, dünya ölkələri ilə yaradılan dostluq münasibətlərinin yeri ayrıca qeyd edilməlidir. Hem ölkə daxilində fasilesiz şəkil-də təşkil edilən, dünyamışqası problemlərin müzakirə olunduğu beynəlxalq tədbirlər, hem də dünyanın fərqli ölkələrinində keçirilən müxtəlif səviyyəli tədbirlərdən Azərbaycanın yüksək səviyyədə temsil olunması, dünyanın əsas aparıcı ölkələrində və beynəlxalq təşkilatlarında fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndələrimiz Azərbaycan həqiqətlərinin bütür dünyaya çatdırılmasında mühüm rol oynadı. Azərbaycanın hərbi və

roi oynadı. Azərbaycanın hərbi və siyasi Qələbəsini təsdiqləyen 10 noyabr razılışması da bu məqamı lara işq salır. Gərgin və davamlı təbliğat nəticəsində bütün dünya: ya sübüt edildi ki, Qarabağ əzələ Azərbaycan torpağıdır. Azərbaycanlılar yox, məhz ermənilər bu torpağa gəlmə xalqıdır. Dövlətimizin başçısının bu müddədə həm bir müsahibəsi həqiqətlərimizin təbliği, erməni yalanlarının ifşası baxımından xüsusi diqqət çəkdi. 30 ilə həqiqətləri görmezden gələn döyüyanın aparıcı dövlətləri, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar 44 gündə ölkə Prezidentinin 30-a yaxın müsahibəsi əsasında bu reallıqları öyrənməyə məcbur oldu. Baxmayaraq ki, 30 ilə yaxın müddədə münaqişənin həlli üçün möhkəm hüquqi baza mövcud idi. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnamesi, BMT Baş Assambleyasının, Qoşulmama Hərəkatının, İslam Əməkdaşlığı Təşkilatının

Avropa Parlamentinin qətnamələr və digər beynəlxalq təşkilatları qərar və qətnamələri birmənəli şəkildə Dağılıq Qarabağı Azerbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi kimi təsvir edir.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev tarixi Qəlebəmizdən bəhər edərkən daim bu fikri xüsusi qeyd edir ki, erməni vandalları bütünlüklərə əraziyimizdə evləri, tarixi və diriliş abidələrimizi, infrastrukturunu da madağın edib, tariximizi tamamilə silməyə cəhdlər göstəribler. Dağlıq dilan bütün tarixi abidələrimizi məscidlerimiz bərpa olunacaq. Ölkə Prezidenti şəhidlərimizin, erməni vəhşiliyinin qurbanlarının Xocalı qurbanlarının qanının yerdə qalmadığını vurgulayaraq, onların qisasını döyüş meydandan sonra alındığını, düşmənin qovulduğuunu, ordusunun məhv edildiyini BMT Təhlükəsizlik Şurasının qənamələrinin icra edildiyini diqqətliyən catdırır.

XX əsrin ən dəhşətli faciəsi olan Xocalı soyqırımının 29-cu idönmü ərəfəsindəyik. Artıq Xocalı qurbanlarının ruhu şaddı Azərbaycan Ordusu dövlətimizi başçısı, Müzəffər Ali Baş Koman dan İlham Əliyevin rəhbərliyi il Azərbaycan xalqının qürurunu özüne qaytardı. Xalqımızın baş uca, alnı açıqdır. Torpaqlarımız örtarixi sahiblərinə qayıtmışla yaxı zamankarda cənnət məkana çevriləcək.

Ermenilərin zaman-zama
azərbaycanlılara və türklərə qarş
həyata keçirdikləri soyqırımı v
deportasiya siyaseti tarixdir, bun
unutmağa heç kimin haqqı yox
dur. Hər bir Azərbaycan vətənda
şının borcu həqiqətlərimizin, en
məni vəhşiliklərinin təbliği, Xocay
faciəsinin soyqırımı kimi tanıdl
ması istiqamətində atulan addum

ması istiqamətində atılan adımlarla dəstək olmaqdır. Azərbaycan xalqının XX əsrə üzləşdiyi dehşəti Xocalı faciəsi yalnız Hökəy kost, Xatın, Lidisa, Oradur, Sonammi soyqırımı kimi insanlıq tarixinin düşmən qanlı olaylarla müqayis oluna bilər. Çünkü Xocalı faciə təsadüfi hadisə deyil. Ermənilər və onlara havadarlıq edən dövlətlər Xocalı faciəsini töretməklə xalqımızın mübarizə ezməni qırmaq tarixi torpaqlarımızın bir qismını itirilməsi ilə başarmağa məcbur etmək isteyirdilər. Lakin mənfun düşmən məqsadına cata bilməd

Xalqımız öz dövlətinin suverenliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə daha da metinləşdi, qəhramanlıq və dəyanət nümayiş etdirdi. 44 günlük müharibə Ermənistan və ona havadarlıq edən dövlətlərə ciddi dərs oldu.

Soyqırımı töredənələr Xocalı sakinlərini misli görünməmiş qeddarlıqla öldürmüş, diri-diriyandırılmış, başlarının dərisini soymuş, gözlerini çıxarmışdır. Bütövlük-də isə erməni təcavüzkarlarının Azərbaycan xalqına qarşı töredikləri növbəti soyqırımı nəticəsində 613 nəfər, o cümlədən 106 qadın, 63 uşaq, 70 qoca amansızcasına qətlə yetirilib. 487 nəfər şikəst olub, 1275 dinc sakin əsir götürülüb, 150 nəfər isə itkin düşüb. Bu soyqırımı aktı nəticəsində bəzi ailələr bütünlükə mehv edilib, mülki əhali görünməmiş qəddarlıqla qətlə yetirilib, əsir götürülənlərə amansız işgəncə verilib.

"Bu soyqırımı, eyni zamanda, bütün bəşəriyyətə qarşı tarixi bir cinayətdir" bildirən ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1994-cü il fevralın 24-də Milli Məclis "Xocalı Soyqırımı Günü haqqında" qərar qəbul etdi. BMT-dən, dünya dövlətlərinən bu qətlamın gerçək mahiyyətini açıqlayaraq beynəlxalq ictimaiyyəti erməni terrorizmə qarşı təsirli tədbirlər görülməsi tələb olundu. Qəbul edilmiş qərara əsasən, 1992-ci il fevralın 26-da erməni təcavüzkarları tərefindən töredilmiş, Azərbaycan xalqının milli faciələrindən və bəşər tarixinin qanlı sehifələrindən biri olan Xocalı hadisələri hər il fevralın 26-da Xocalı Soyqırımı Günü kimi qeyd olunur. Ulu öndər Heydər Əliyevin "Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə sükut dəqiqəsi elan edilməsi haqqında" 1997-ci il fevralın 25-de imzaladığı Sərəncamlı hər il fevral ayının 26-sı saat 17.00-da ölkəmizde Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunur. Son 17 ildə dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin, Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın uğurlu fəaliyyətleri, səyərləri nəticəsində əldə olunan diplomatik uğurlarıımız göz önündədir. Məhz bu uğurlar döyüş meydanında Qələbəmizə geniş yol açdı. "Xocalı faciəsi erməni millətçilərinin yüzülliklər boyu türk və Azərbaycan xalqlarına qarşı apardığı soyqırımı və etnik təmizləmə siyasetinin qanlı sehifəsi id" söylenən ölkə Prezidenti İlham Əliyevin düşünülmüş siyasetinin nəticəsidir ki, hazırda dünyanın əksər dövlətləri Xocalı qətlamını əsl soyqırımı kimi tanıyor və qəbul edir. Ötən illərdə dövlət başçısının göstərişi ilə Xocalı şəhidlərinin xatirəsinə əbdəliləşdirmək üçün bir sıra mühüm tədbirlər heyata keçirilib. Onu da qeyd edək ki, Heydər Əliyev Fondu tərifindən Qarabağ həqiqətlərinə, Xocalı soyqırımına həsr olunan kitablar müxtəlif dillərə tərcümə olunaraq beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılıb. O kitablar ki, burada erməni vəhşilikləri barədə faktlar danışır. Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə keçirilən "Xocalıya ədalet!" beynəlxalq kampaniyası da ermənilərin cina-yətkar əməllərinin ifşasına böyük

Bugünümüzün realıqları bir daha təsdiqləyir ki, tarixi faktlara, real həqiqətlərə əsaslanan təbliğat inandırıcı və qalib ola bilər. Ermenilər tarixi saxtalaşdırıb özlərinə tarix yazsalar da, 44 günlük ikinci Qarabağ müharibəsinin onlara verdiyi tarix, hüquq və qürur dərsi bir daha təsdiqlədi ki, yalanının həqiqət üzərində qələbəsi mümkünüsüzdür.

Y.Cəlilqızı,
“İki sahil”